

İçən adamdan vətən xaini olmaz!

Adalet.az görkəmli Azərbaycan şairi Əliağa Vahidin unudulmayan xatirələrini, maraqlı əhvalatlarını təqdim edir.

Əliağa Vahid 17 fevral 1895-ci ildə Bakı şəhərində anadan olmuşdur. Mollaxanada oxumağa başlamış, sonra ehtiyac üzündən təhsilini yarımçıq qoymuş, xarətlilik etmişdir. Gənc yaşlarında Bakıdakı "Məcməüş-şüəra" ədəbi məclisində iştirak etmiş, Azər (İmaməliyev), Müniri və b. şairlərin təsiri ilə lirik şeirlər yazmışdır. Satirik şeirlərində ictimai nöqsanları, mövhumatı, zülm və haqsızlığı ifşa etmişdir. "Tamahın nəticəsi" adlı ilk kitabı nəşr olunmuşdur.

Kəskin satira

Azərbaycanda Sovet hakimiyyətini rəğbətə qarşılayan Vahid inqilabi təbliğat sahəsində fəal çalışmış, yeni həyatı tərənnüm edən çoxlu şeir ("Əsgər və fəhlə yoldaşlarıma", "Məktəb nə deməkdir", "Ucal, mələyim" və s.) yazmış, "Kommunist" qəzeti, "Molla Nəsrəddin" jurnalı ilə əməkdaşlıq etmişdir. Onun "Kupletlər" (1924), "Mollaxana" (1938) kitablarındakı şeirlərdə yeniliyə mane olanlar kəskin satira atəsinə tutulur. Böyük Vətən müharibəsi illərində yazdığı əsərlərdə "Döyüş qəzəlləri" (1943), "Qəzəllər" (1944) kitablarında Əliağa Vahid Vətənə məhəbbət, düşməyə nifrət, qələbəyə inam hissləri təbliğ edirdi.

Füzuli ənənələrinin davamçısı olan Vahid müasir Azərbaycan ədəbiyyatında qəzəl janrının görkəmli nümayəndəsidir. Qəzəlləri poetik dilinin sadəliyi, xəlqiliyi və ahəngdarlığı ilə seçilir, xanəndələrin repertuarında mühüm yer tutur. Nizami, Xaqani, Füzuli, Nəvai və başqalarının qəzəllərini Azərbaycan dilinə tərcümə etmişdir.

Sərxoş adamlar

Əliağa Vahid içki içən deyildi. Ancaq repressiyaya görə özünü içki içən kimi göstərirdi ki, ona toxunmasınlar. Bir gün Mircəfər Bağırova repressiya ilə bağlı bir siyahı veriblər. Onun da adı orda olub. Mircəfər Bağırov Əliağa Vahidin adının üstündən xətt çəkib ki, bütün günü sərxoş olan adamdır. Ondan bizə nə ziyan gələcək. Vahid bir müddət yaxşı şəraitdə yaşamayıb. Hətta, bununla bağlı Mircəfər Bağırova şeir də yazıb. Sonralar Bağırov Vahidi yanına çağırırdı, ona 1951-ci ildə 2 otaqlı mənzil verib.

"Azərbaycan" nəşriyyatında şeirlər toplanmış. Əliağa Vahid də gəlib şeirlərini deyir, makinaçı qadın yığmış. Bir gün şair gəlmir. Qadın xeyli narahat olur. İş vaxtının bitməsinə bir az qalmış qapı açılır, Əliağa Vahid başını içəri uzadıb xırıltılı səslə deyir: - Gəldim deyəm ki, bu gün olmayacam.

Makinaçı qızla başqa bir əhvalatı da var. Səməd Vurğun, Süleyman Rüstəm şeirlərini

gətirib almanax üçün verirlər. Vahid də gəlir. Makinaçı qadın onun köhnə-kürüş üst-başına baxıb gülür:

- Sən də şairsən?

Bu həmin meqam imiş ki, Vahid "El düşdü bütün heyretə divanəliyimdən / Sırrım demədim kimsəyə mərdanəliyimdən" qəzəlini gətiribmiş.

Makinaçı qadının rixəndinə pis olur, elə oradaca qəzələ bir beyt əlavə edir:

- Xakəstiri-eşqəm mənə təhqir ilə baxma
Min gənc çıxar zahirə vuranəliyimdən.

Vahid bir səhər söz verir ki, bu gün araçıməyəcək. Hər gün "paxmel" açdığı kafenin

qarşısından şəstlə keçib yüz addım atandan sonra dayanır və deyir:

- Vahid, səndə ki, bu hünər var, bunu yüz qramla qeyd eləməmək insafsızlıq olardı!

Həkim:

- Vahid, az iç, canını korrılma.

Vahid:

- Allahın verdiyi canı sağ-salamat nəyə qaytarıram? Qoy bir az işlədim...

Vahidin açıciyərlərində xəstəlik olub. Özü də zəif adammış. Buna baxmayaraq onu yerli komissarlıq müharibəyə göndərmək istəyir. Tibb məntəqəsində "şaqaqat" edəndə ayağını qaldıra bilmir. Hərbiçinin üstünə qışqıranda o zaman orada həkim işləyən qəzəl xan Həkim Qəni iş otağından çölə boylanır və Vahidi tanıyır. Gəlib onu hərbiçilərin əlindən alır, xəstəlik kağızını təsdiqləyir. Beləliklə, Vahid müharibədən qalır.

Deyərlər, Mir Cəfər Bağırov onu yanına çağırır deyir:

- Mənə sən öl də ki, araçıməyəcəksən.

Vahid:

- Ağa, sən öl, içəcəyəm.

Onun mərdliyi Bağırovun xoşuna gəlir və şairi rahat buraxır.

Belə bir əhvalat da danışılır: Vahidin adı repressiya olunacaq yazıçıların siyahısında Bağırovun stoluna gəlir. Bağırov onun üstündən qələm çəkib deyir: - İçən adamdan vətən xaini olmaz!

Vahidə evi də Mir Cəfər Bağırov verib. Vahid

ev üçün ona aşağıdakı mənzum məktubu yazıbmiş:

Evimi görsə naxırçı, deyər, samanlıqdır,
Havası yox, həmi nəmdir, həmi qaranlıqdır.

Divarda ağcaqanadlar, yer üstə taxtabiti,
Hücuma bax gecələr, gör nə hökmranlıqdır.
Hünərdir ay yarım hər kim bu evdə ömr eləsə,

İnanmaram dirilə, şübhəsiz, oyanlıqdır.
Çox ərizə yollamışam Baksovetə, Raysovetə,
Gözləməkdir işim, məsələ dumanlıqdır.
Düzəltməz siz əgər, rəhbərim, mənə bir otaq,
Yüz il təşəkkürə layiq, bu, dastanlıqdır.

Vahiddən soruşurlar:

- Şair, deyirsən, Füzulinin yadigarı mən özüməm, bəyəm səndən əvvəlki pis yazırdılar?

Vahid:

- Seyid Əzimin Füzuliyə layiq, mənim də Seyidə Əzimə layiq beş-altı qəzəlim var.

Yazıçı-jurnalist Aqşin Babayev bir məktəbdə Əliağa Vahidlə görüş təşkil edir. Görüşdən əvvəl Vahidə proqramı açıqlayır. Deyir, görüş belə olacaq, elə olacaq, axırda da bədii hissə təşkil eləmişik - yeyib-içəcəyik!

Vahid:

- Bəlkə görüşü bədii hissədən başlayaq?

Səməd Vurğun Vahidi hər görəndə cibinə pul qoyurmuş və hər dəfə deyirmiş: "Ona borclu idim".

Əliağa Vahid ət növbəsində dayanmış. Birdən radio elan verir: "Hörmətli dinləyicilər, indi müğənni Mustafa Payan Ağayi-Vahidin qəzəllərini oxuyacaq".

Vahid köks ötürür:

- Kül o ağanın başına ki, iki kilo ətdən ötrü növbədə dayanacaq!

Özü deyirmiş: "Əmim Məşədi Ağabəy olmasaydı, dələduz uşaqlara qoşulub qazamatlarda çürüyəcəkdim".

Əmisi Əliağanı mollaxanaya qoysa da, sonra nəzərini onun üstündən çəkir. Mollaxananın haqqını hər ay verə bilməyənlərdən biri də Əliağa Vahid olur. Mollanın tənəsi, danlağı uşağı boğaza yığır və o mollaxanadan qaçır. Amma ömür boyu orda öyrəndiyi hərflər ona kömək edir. Şeir yazmaqda da, redaktor işləməkdə də.

Vahid Hüseyn Cavidgilə tez-tez gedib-gələrmiş. Cavidin yoldaşı da məclis açarmış. İçki-filan da qoyarmış. Bir gün yenə gedir, Hüseyn Cavid deyir, mən içmirəm, tövbəliyem, sən işində ol.

Vahid bədahətən deyir:

Cavid eylədi şəraba tövbə,
Ya rəbb, bizə çatmasın bu növbə.

Şair ahıl çağında, xəstə vaxtı xəstəxanada ona qulluq edən şefqət bacısına sataşmaq üçün zarafatca deyir:

- Adamın belə arvadı ola!

Şairdən düz 25 yaş cavan olan şefqət bacısı zarafata zarafatla cavab verir:

- Alsan, niyə olmur!

Zarafat-zarafat, axırı evlənirlər. Vahidin əvvəllər başqa həyat yoldaşı olsa da uşaqlarını bu qadın dünyaya getirir.

Oğuz Ayvaz

Rusiyadan
Azərbaycana
gətirilən atlarla
bağlı xəbərdarlıq

Azərbaycan Respublikasının Qida Təhlükəsizliyi Agentliyi başqa ölkələrdən Azərbaycan Respublikası ərazisinə keçə biləcək yoluxucu heyvan xəstəliklərindən qorunmaq məqsədi ilə əhaliyə xəbərdarlıq edib.

Qurumdan verilən xəbərə görə, xəbərdarlıqda deyilir:

"Ümumdünya Heyvan Sağlamlığı Təşkilatı tərəfindən Rusiya Federasiyasının Samara, Kurqan və Çelyabinsk vilayətlərində iribuynuzlu heyvanlar arasında Nodulyar dermatit və Moskva vilayətinin Şaxovskaya rayonunda xırdabuynuzlu heyvanlar arasında çiçək xəstəliklərinin yayılması müəyyən edilib.

Bununla əlaqədar olaraq, bu ölkədən iribuynuzlu və xırdabuynuzlu heyvanların idxalı ilə bağlı müraciət edən hüquqi və fiziki şəxslər Ümumdünya Heyvan Sağlamlığı Təşkilatının müvafiq tələblərini nəzərə almalıdır. Eyni zamanda nəzarət tədbirlərinin gücləndirilməsi məqsədilə Rusiya Federasiyasının qeyd olunan vilayətlərindən gələn və ya həmin ərazidən tranzit keçən nəqliyyat vasitələrinin gömrük keçid məntəqələrində dezinfeksiya edilməsi ilə bağlı Azərbaycan Respublikasının Dövlət Gömrük Komitəsinə aidiyyəti üzrə müraciət olunub".